

Радиолог и професор Медицинског факултета у пензији Слободан Чикарић тврди да је за пораст броја умрлих и оболелих од рака у Србији кривац осиромашени уранијум, којим смо бомбардовани током НАТО агресије.

Већ годинама уназад, радиолог и професор Медицинског факултета у пензији Слободан Чикарић подрма јавност тврдњом да су огроман пораст оболелих и умрлих од рака у директној вези са муницијом од осиромашеног уранијума, која је те 1999. године бачена углавном на југ Србије и јужну српску покрајину.

Тако је и на недавној конференцији за штампу изнео податке да је „Србија прва земља у Европи по стопи смртности од рака, а годишње та стопа расте у просеку 2,5 одсто, што говори да је проблем малигних тумора код нас веома озбиљан: по последњим званичним подацима (за 2012. годину) укупан број новооболелих био је 36.408, док је умрло 21.269 особа”.

Јавност се поново поделила на две групе. Прва сматра да др Чикарић плаши и узбуњује народ, јер по овим критичарима, у Србији се од рака све више умире због касног откривања болести, сиромашних услова лечења, пушења, стреса и осталих лоших навика. У овој групи преовлађују лекари и званични представници државе.

Друга група верује да доктор Чикарић једини говори истину о томе шта нам је бомбардовање НАТО алијансе учинило са здрављем и да се упустио у донкихотовски рат са великим силама.

– Никада нисам казао да је једини разлог за повећање броја оболелих од рака у Србији, Европи и свету осиромашени уранијум, али треба познавати неколико ствари да бисмо

повезали осиромашени уранијум с раком уопште и повећање стопе смртности од рака. Потребна су знања из нуклеарне физике, радиобиологије, епидемиологије, онкологије, чак и математике. За настанак рака одговорни су спољни (егзогени) и ендогени разлози (то су гени који утичу до 10 одсто на појаву рака) – каже за „Политику” др Чикарић.

Он тврди да спољашњи фактори на појаву рака утичу 90 и више одсто.

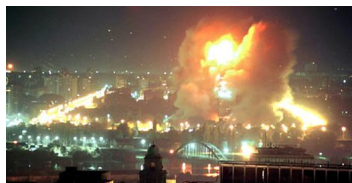
– Ова болест је присутна за све време постојања сложених биолошких система на земљи, од диносауруса до сложених цивилизација. Цивилизација 20. и 21. века допринеле су својим достигнућима да се у животном миљеу човека појаве спољашњи фактори ризика који повећавају број оболелих од рака, што није био случај са ранијим цивилизацијама. Цигарете, алкохол, пестициди, издувни аутомобилски гасови, али и јонизујући зраци су врло значајни фактори ризика за настанак рака. Они доводе до претварања здраве у канцерогену ћелију и то се назива канцерогенезом, а мутација гена подразумева рађање потомака са психофизичким малформацијама – истиче наш саговорник.

Он тврди да многи стручњаци не разумеју да канцерогенеза дуго траје: од тренутка дејства канцерогеног агенса до клиничке манифестације тумора протичу године, што се назива латентним периодом.

– То је суштина проблема присутног у Србији када говоримо о уранијуму 238. Латентни период за леукемију и лимфоме јесте од пет до 10 година, а за малигне туморе у просеку траје седам и по година. За солидне туморе, који чине 95 одсто свих малигнух тумора, латентни период је од 10 до 20 година. На нас је бачено 20 тона уранијума, НАТО алијанса нам је официјално казала да је бачено 10 тона. Ваздушне струје су разнеле честице распршеног уранијума по целој Србији и Балкану у марту, мају и априлу 1999. године, а и после тога. Ко каже да нема повећања оболелих и у Грчкој и Бугарској. Они су бележили за 30 одсто повишени ниво зрачења изнад природног фона – тврди др Чикарић.

Наш саговорник каже да за своје тврдње покриће има у нашем националном Регистру за рак, који води Институт за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“. Тај институт од 2001. до 2010. године прати кретање броја оболелих и умрлих од рака, на узроку од пет и по милиона становника и који је прихватила Светска здравствена организација. Анализирао је, каже доктор Чикарић, тих 10 година, и видео да је на крају 2010. године број новооболелих од рака на 100.000 становника (стопа инциденције) порасла 20 одсто, у просеку за два одсто годишње. Стопа смртности се повећала за 25 одсто.

– Видео сам да стопа смртности расте брже него стопа инциденције. Затим сам издвојио 17 тумора различитих локализација, чија је стопа инциденције већа од 10 новооткривених случајева на 100.000 становника. Посебно сам издвојио леукемије и лимфоме, као системска малигна обољења која се развијају из коштане сржи и лимфног ткива, која су високо осетљива на радиоактивност. Овде повезујем уранијум и појаву рака ових тумора у Србији. Јер, до 2005. године, имамо промене у повећању учесталости ових тумора од два до три одсто годишње. Већ у 2006. години, када се завршио латентни просечни период од седам година, ова стопа скаче на 18,4, а 2007. на 22 одсто, 2011. године стопа износи чак 26 – објашњава наш саговорник.

Др Чикарић нас исправља када констатујемо да се његове колеге онколози не слажу са овим његовим ставовима и да кажу да плаши народ.

– Нису то ставови, то су подаци! Не знам зашто бих било кога плашио, само тиме што износим чињенице. Од 2006. године енормно расте број лимфома и леукемија. То може да се објасни само доласком спољашњег фактора, у виду уранијума, који је у кратком периоду дошао и прекрио целу Србију – одговара др Чикарић.

На питање зашто остали онколози и струка о овоме ћуте, др Чикарић одговара да је то зато што неће да се удубљују у праве разлоге, а ове своје податке изнео је и на састанцима Канцеролошке секције Српског лекарског друштва и на Секцији за радиотерапију, стручном скупу онколога, а написао је и књигу о томе.

– Они који су нас бомбардовали уранијумом наравно неће да признају ове последице. Написао сам чланак у коме сам затражио да Србима дају одштету исто као што су морнарима у Фукушими (нуклеарка у Јапану у којој је због цунамија дошло до изливања радиоактивних материја) дали по два милиона долара одштете, само зато што су осам дана били у зони високог ризика, а наш народ је под осиромашеним уранијумом био три месеца – наводи наш саговорник.

Професор Чикарић наставља да ређа податке: од 2001. до 2005. од рака су оболеле 159.264 особе, од 2005. до 2010. године – чак 174.426 грађана Србије! Разлика је 15.164 новооболелих од рака за само пет година у Србији која, истиче он, има 7,2 милиона становника.

Др Чикарић каже да ови подаци наравно не значе да ћемо сви у Србији умрети од рака, већ да његова прича има задатак да укаже на то да је после НАТО агресије повећан број оболелих и умрлих. И да за то неко треба да одговара.

Американци и Италијани негирају везу уранијума и војника оболелих од леукемије

Према подацима италијанског Удружења жртава осиромашеног уранијума, више од 300 италијанских војника који су били припадници НАТО трупа на Косову, умрло је од разних врста тумора, доминантно лимфних жлезда, док је преко 3.600 оболело. Међутим, власти у Риму упорно одбијају да признају ове тврдње и било какву одговорност, негирајући везу између рака и осиромашеног уранијума.

Ипак, италијански војници КФОР-а не одустају од покушаја да ову везу докажу, па је пре две године, у априлу 2013. године, тужилаштво у Италији покренуло истрагу због све већег броја војника оболелих од рака после учешћа у мировним мисијама.

У јануару 2001. Пентагон је саопштио да годину дана након бомбардовања овом муницијом (у марту 2000. године), на Косову нема трагова осиромашеног уранијума. Американци су захваљујући искуству из Пустинске олује, предузели опсежне мере заштите својих маринаца током бомбардовања Космета 1999. године. На интернету се

могу наћи подаци да је америчким војницима, када су се вратили са Космета, било забрањено да буду даваоци крви.

Оливера Поповић

(Политика)